

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้กำลังบังคับของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 วรรคสาม
ชื่อผู้เขียน	นุชรี ล่องแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้กำลังบังคับของเจ้าพนักงานตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 วรรคสาม โดยพิจารณาการใช้กำลังของเจ้าพนักงานตามหลักความพอสมควรแก่เหตุและหลักความได้สัดส่วน โดยการใช้กำลังจากมาตรจากเขาไปหาหนักตามหลักสากล ซึ่งการกระทำดังกล่าวของเจ้าพนักงานตำรวจนั้นเป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจรัฐ เมื่อเกิดกรณีมีการใช้ความรุนแรงและมีคดีขึ้นสู่ศาล ศาลจะพิจารณาการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจตามหลักการป้องกันตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 68 ซึ่งเป็นหลักการป้องกันของปัจเจกชนทั่วไป เป็นหลักการป้องกัน “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคลเท่านั้น” แต่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจนั้น เป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจรัฐอันมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ซ้อนกันอยู่ 2 ประการ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดกฎหมายหรือบทบัญญัติให้ชัดเจนถึงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติในการใช้กำลัง หรืออาวุธดังกล่าว ตลอดจนผู้ที่มีอำนาจในการออกคำสั่งควบคุมและรับผิดชอบในการใช้กำลังดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่าในต่างประเทศมีหลักการเรื่องการป้องกันและมีกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจในการใช้กำลังรุนแรงถึงตายได้โดยการรับเอาหลักกฎหมาย Common Law มาใช้ เช่นในสหรัฐอเมริกาให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจโดยใช้ความรุนแรงจนถึงขั้นตายได้เพื่อทำการจับกุมคนร้าย หรือป้องกันการหลบหนีของคนร้ายที่กระทำผิดกฎหมายอาญาสถานหนัก (Felony) และโทษที่มีสำหรับผู้กระทำความผิดสถานหนักก็ถึงตายเช่นกัน แต่ถ้าเป็นความผิดสถานเบาก็จะทำเช่นนั้นไม่ได้ ในขณะที่หลายมลรัฐใช้ร่างกฎหมายอาญามาเป็นแบบอย่างโดยมีหลักว่าในการที่เจ้าพนักงานตำรวจใช้ความรุนแรงถึงตายเพื่อให้การจับกุมหรือป้องกันการหลบหนีได้นั้นจะต้องมีเหตุผลอันสมควรเชื่อก่อนว่าอาญา กรรมที่กำลังจะดำเนินการจับกุมนั้นเกี่ยวกับการกระทำที่ก่อให้เกิดการที่จะต้องใช้ความรุนแรงถึงตายเพื่อให้การจับกุมนั้นลุล่วงและ

มีความเสี่ยงอย่างเห็นได้ชัดว่าผู้กำลังจะถูกจับจะฆ่าหรือทำร้ายร่างกายเป็นอันตรายสาหัสหรือถึงตายแต่ผู้ใดผู้หนึ่งหาว่าการจับกุมนั้นล่าช้าไป

ส่วนในประเทศไทยนั้นมีเพียงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 83 วรรคสาม ซึ่งวางหลักให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจในการจับหรือการป้องกันการหลบหนีโดยใช้วิธีการหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์ซึ่ง เป็นหลักการกว้างๆ แต่มิได้มีการกำหนดหรือบัญญัติกฎหมายถึงขั้นตอนในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการใช้กำลังเพื่อจับกุมอย่างชัดเจน ตลอดทั้งหมดมีการกำหนดถึงตัวบุคคลผู้มีอำนาจในการออกคำสั่ง ควบคุม ตรวจสอบ และรับผิดชอบในการใช้กำลังดังกล่าว

Thesis Title	An exercise of force of an official in accordance with the Criminal Procedure Code, Section 83 third paragraph
Author	Nucharee Longkaew
Thesis Advisor	Professor Dr. Udorn Rathamarit
Department	Law
Academic Year	2009

ABSTRACT

This thesis aims to study an exercise of force of police officers in accordance with the Criminal Procedure Code, Section 83 third paragraph by taking into account an exercise of force of an official commensurate with a degree of reasonability and suitability whose exercise may vary from minor to major offenses pursuant to internationally recognized practices. The said exercise of force of the police officers shall be done by relying upon such power as vested by their state. Once any said violence or case is heard by any competent court, proper measures of protection as set out in the Criminal Code Section 68 to be exercised by an ordinary individual shall be taken into consideration by the relevant court as it shall be solely recognized as “personally favorable legal moral principles” However, performance of an act of the officers is required to base on the state power which is therefore anticipated to be in line with any governing laws and such duties as mandated by their commanders; by doing this, 2 duties are therefore overlapping. As a result, clear-cut legislations and provisions embodying procedures required in relation to an exercise of force or in connection with any weapons to be used in connection therewith, including an identification of a person whose power is to give any command, taken a control, and be responsible for the exercise of the said force are to be available.

It is learned from series of studies that it exists, in any foreign countries such as the United States of America, the laws vesting power to police officers by relying upon the Common Law principles to conduct their apprehension by using fatal forces or to prevent a criminal committing a felony offense from being able to escape; and the degree of fatal punishment against that criminal is also effective. However, with regard to any minor offense, such the fatal measures may not be exercised. While the so called Model Penal Code is compiled by numerous states; this

law sets forth solid principles that an exercise of force by any police men as to attain their capture or to prevent any escapade must be based upon any grounds reasonably convincing that any such imminent offense for which an apprehension to be undergone may involve any fatal forces for the purpose of archiving it and upon any expectation that there is a high risk that a person to be captured, if without an exercise of any fatal forces, may kill or commit any bodily harm resulting in any aggravated or fatal assault to any person if such capture is to be acted too late.

Turning to the same sense in Thailand, it exists only a provision as set out in the Criminal Procedures Code Section 83 third paragraph; this law vests to police officers such power to capture or prevent any escapade to such extent as is deemed suitable comparing to any relevant circumstance that they encounter; this is merely an overview, but fails to regulate or set out any laws outlining clear-cut procedures to be complied by a police officer; however, identifying a person who shall give any order, control, examine, and be liable such exercise of force is also sought.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จัดทำขึ้นโดยมุ่งศึกษาเรื่องการใช้อำนาจรัฐของเจ้าพนักงานตำรวจ โดยการใช้กำลังตามหลักความพอสมควรแก่เหตุและหลักความได้สัดส่วน ซึ่งการกระทำของเจ้าพนักงานตำรวจนั้นต่างกับเรื่องของการป้องกันของปัจเจกชน ตลอดจนศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบขั้นตอนการใช้กำลังจากมาตรการขั้นเบาไปหนักและผู้ที่มิอำนาจในการออกคำสั่ง ควบคุม ตรวจสอบและรับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้กำลังดังกล่าวของเจ้าพนักงานตำรวจและเสนอแนะแนวทางแก้ไขดังกล่าว ซึ่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำและให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวะ และ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่ให้เกียรติและสละเวลาอันมีค่าของท่านในการร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณมนัสนันท์ เจริญเลิศ ที่คอยช่วยเหลือในการจัดทำ คั่นคว้า ตลอดจนให้คำปรึกษาและขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ พี่ น้อง เพื่อนๆ ที่เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งคอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดามารดาที่ได้อุปการะให้ความช่วยเหลือให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านในการศึกษาทุกระดับชั้น รวมถึงพี่ชายที่เป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นุชรี ล่องแก้ว